

Sygn. akt VIII GC 159/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 sierpnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący SSO Patrycja Baranowska

Protokolant Anna Galara

po rozpoznaniu w dniu 29 lipca 2015 roku w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa B. F.

przeciwko E. K.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej E. K. na rzecz powoda B. F. kwotę 76.859,28 zł (siedemdziesięciu sześciu tysięcy ośmiuset pięćdziesięciu dziewięciu złotych dwudziestu ośmiu groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 września 2012 roku,

II. ustala, że pozwana obowiązana jest zwrócić powodowi poniesione przez niego koszty procesu w całości, przy czym pozostawia szczegółowe ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Sygn. akt VIII GC 159/15

UZASADNIENIE

W dniu 12 września 2014 roku B. F. złożył przeciwko E. K. pozew o zapłatę kwoty 76.859,28 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 września 2012 roku. Wniósł również o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje żądanie powód wskazał, że w dniu 19 marca 2011 roku pozwana zawarła z (...) spółką (...). (...) (od której powód nabył roszczenie) umowę sprzedaży rzepaku ze zbiorów 2011 roku. Na podstawie Aneksu nr (...) do umowy pozwana otrzymała zaliczkę na zakup oleju napędowego na poczet wykonania umowy. Zaliczka miała pomniejszyć cenę płatną za dostarczony rzepak.

Wskazano, że pozwana otrzymała zaliczkę, lecz nie wywiązała się z umowy i nie dostarczyła rzepaku.

W dniu 1 września 2012 roku strony podpisały protokół, w którym pozwana zobowiązała się do spłaty zadłużenia obejmującego zwrot zaliczki za olej napędowy do dnia 20 września 2012 roku. Z kwoty tej pozwana oddała jedynie 10.000,00 zł.

W dniu 13 września 2012 roku powód nabył od niemieckiej spółki wierzytelności przysługujące jej od pozwanej, w tym wierzytelność objętą sporem.

W dniu 7 października 2014 roku Sąd Rejonowy Lublin- Zachód w Lublinie po rozpoznaniu sprawy w elektronicznym postępowaniu upominawczym wydał nakaz zapłaty.

Pozwana wniosła sprzeciw, zaskarżając nakaz zapłaty w całości i podnosząc zarzut niewykazania roszczenia co do zasady i wysokości.

Postanowieniem z dnia 20 stycznia 2015 roku przekazano sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Szczecinie.

W uzupełnieniu sprzeciwu od nakazu zapłaty pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwana podniosła zarzut braku legitymacji procesowej czynnej. Podniosła, że nie wykazano, iż dokumenty związane z przelewem wierzytelności wobec pozwanej zostały podpisane przez osoby upoważnione do reprezentacji (...) &Co. (...).

Pozwana wskazała również, że umowa z dnia 19 marca 2011 roku wraz z aneksami zawiera jedynie podpis pozwanej i nie zawiera żadnego oznaczenia drugiej strony przez przyzmat osoby uprawnionej do reprezentowania spółki.

Pozwana, odnosząc się do zobowiązania z dnia 1 września 2011 roku, wskazała, że w imieniu spółki podpisał je A. W.. Brak jest jednak dokumentu potwierdzającego, że A. W. działał w imieniu spółki.

Pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczenia.

Ponadto wskazała, że zużyła paliwo tylko o wartości 10.000,00 zł, nie wykazano natomiast, że paliwo o wartości 86.859,28 zł zostało jej wydane.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 19 marca 2011 roku pomiędzy E. K. a niemieckim podmiotem gospodarczym- spółką komandytową (...). (...) zawarta została umowa, na mocy której E. K. zobowiązała się sprzedać kontrahentowi między 150 a 400 ton rzepaku podwójnie ulepszanego (...) ze zbiorów z 2011 roku. Strony opisały w umowie parametry surowca. Spółka niemiecka zobowiązała się odbierać surowiec na podstawie harmonogramu dostaw. Uzgodniono cenę, warunki zapłaty oraz karę umowną za niewykonanie umowy.

Negocjacje w imieniu niemieckiego kontrahenta prowadził powód, który pełnił funkcję przedstawiciela handlowego spółki na terenie Polski oraz B. K.- reprezentant spółki. Powód posiadał pełnomocnictwo do negocjacji i zawierania umów z klientami w imieniu spółki dotyczących sprzedaży produktów spółki i zakupu przez spółkę rzepaku ze zbiorów z 2011 roku.

Powód prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą R. E. (...), B. F. i zajmuje się doradztwem w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania.

Bezsporne, a nadto dowód: umowa z dnia 19 marca 2011 roku k. 37-39, zeznania powoda k. 164-165, pełnomocnictwo k. 44,

Strony umowy zawarły Aneks nr (...), w którym ustalono, że pozwana otrzyma zaliczkę na poczet wykonania umowy, którą przeznaczy na zakup oleju napędowego do maszyn rolniczych należących do sprzedawcy i używanych do zasiania, uprawy i zbioru rzepaku. Uzgodniono, że sprzedaż oleju napędowego będzie dokumentowana fakturą wystawioną przez dystrybutora oleju napędowego na sprzedawcę. Cena za olej napędowy zostanie zapłacona przez spółkę i będzie stanowiła zaliczkę na zakup rzepaku. Po dokonaniu zapłaty za olej napędowy sprzedawca wystawi spółce fakturę zaliczkową na zakup rzepaku na kwotę odpowiadającą cenie za olej napędowy, za który zapłaciła spółka. Uzgodniono, że zaliczka jest w całości odliczana od ceny płaconej przez spółkę. W § 3 aneksu zawarto zapis, że w

przypadku rozwiązania umowy lub jej niewykonania przez pozwaną, pozwana jest zobowiązana do zwrotu ceny brutto oleju napędowego, za który zapłaciła spółka.

Dowód: Aneks nr (...) k. 40,

W dniu 23 marca 2011 roku powódka wystawiła obciążającą niemiecką spółkę fakturę VAT nr (...) opiewającą na kwotę 86.859,28 zł, co odpowiadało cenie za olej napędowy wynikającej z faktury VAT nr (...) wystawionej przez Przedsiębiorstwo Handlowo- Usługowe (...), (...) Spółka Jawna. Faktura wystawiona przez sprzedawcę oleju napędowego obciążała pozwaną. Zapłaty należności wynikającej z wymienionej faktury dokonała niemiecka spółka w dniu 23 marca 2011 roku bezpośrednio na rachunek sprzedawcy paliwa.

Dowód: faktura VAT k. 41, faktura VAT k. 42, potwierdzenie przelewu k. 43,

Pozwana nie wywiązała się z umowy.

W dniu 1 września 2012 roku A. W. – osoba współpracująca ze spółką (...), zawarł z pozwaną porozumienie, w którym pozwana zobowiązała się do spłaty zadłużenia w wysokości 86.859,28 zł do dnia 20 września 2012 roku. Zapłata miała nastąpić częściowo w formie gotówki, a częściowo w formie ziarna rzepaku.

W zobowiązaniu pozwana potwierdziła otrzymanie oleju napędowego o wartości 86.859,28 zł. Powołała się na umowę z dnia 19 marca 2011 roku.

Dowód: protokół zobowiązania k. 45, zeznania B. K. k. 162-163 , zeznania powoda k. 164-165

W dniu 24 września 2012 roku pozwana dokonała zapłaty kwoty 10.000,00 zł, podając w tytule przelewu „zapłata za paliwo”.

Dowód: historia rachunku k. 46,

W dniu 13 września 2012 roku powód kupił od (...) &Co. (...) wszystkie wierzytelności przysługujące wymienionej spółce wobec pozwanej. W imieniu spółki umowę podpisał syndyk C. B., w związku z ogłoszeniem upadłości niemieckiej spółki w dniu 4 czerwca 2012 roku.

Dowód: umowa przelewu z dnia 13 września 2012 roku k. 35-36, 135-zeznania B. K. k. 162-163, faktura z dnia 18 października 2012 roku k. 136, 146, potwierdzenie zapłaty z dnia 29 października 2012 roku k. 137, postanowienie Sądu Rejonowego w N. z dnia 4 czerwca 2012 roku k. 138-139, 147-148, e- mail z dnia 4 października 2012 roku k. 140, 149,

W dniu 23 kwietnia 2013 roku powód wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 224.199,38 zł z tytułu niewykonania umowy sprzedaży rzepaku z dnia 19 marca 2011 roku. Na żadaną kwotę złożyła się m. in. kwota 86.859,28 zł pomniejszona o dokonaną przez pozwaną wpłatę w wysokości 10.000,00 zł. W dniu 6 września 2013 roku powód złożył w Sądzie Rejonowym Szczecin- Centrum w Szczecinie wniosek o zawezwanie do próby ugodowej obejmujący wierzytelność dochodzoną niniejszym postępowaniem. Posiedzenie odbyło się w dniu 28 listopada 2013 roku. Strony nie zawarły ugody.

Dowód: ostateczne wezwanie do zapłaty z załącznikami k. 47- 54, wniosek o zawezwanie do próby ugodowej z załącznikami z dnia 6 września 2013 roku k. 55-79, zawiadomienie k. 80,

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało uwzględnieniu w całości.

Strona powodowa, jako nabywca wierzytelności od spółki (...). (...), wywodziła swoje roszczenie z zawartej pomiędzy spółką komandytową prawa niemieckiego a pozwaną umowy, której przedmiotem była sprzedaż przez pozwaną na

rzecz powódki rzepaku ze zbiorów z 2011 roku. Powód domagał się zwrotu zaliczki, którą kontrahent pozwanej uiszczył na poczet ceny za rzepak, a która to kwota została zapłacona przez pozwaną dostawcy paliwa kupionego przez pozwaną celem realizacji umowy.

Strona powodowa wywodziła, że pozwaną i spółkę niemiecką łączyła umowa sprzedaży. W ocenie Sądu zawarty kontrakt zakwalifikować należy jako umowę kontraktacji uregulowaną w art. 613 i nast. k.c.. Zgodnie bowiem z art. 613 §1 k.c. przez umowę kontraktacji producent rolny zobowiązuje się wytworzyć i dostarczyć kontraktującemu oznaczoną ilość produktów rolnych określonego rodzaju, a kontraktujący zobowiązuje się te produkty odebrać w terminie umówionym, zapłacić umówioną cenę oraz spełnić określone świadczenie dodatkowe, jeżeli umowa lub przepisy szczególne przewidują obowiązek spełnienia takiego świadczenia.

Z materiału dowodowego wynika, że zawarty przez pozwaną z kontrahentem niemieckim Aneks nr (...) przewidywał dokonanie zapłaty przez kontraktującego zaliczki na zakup oleju napędowego do maszyn rolniczych należących do pozwanej i używanych do zasiania, uprawy i zbioru rzepaku, którego dotyczyła umowa. Przedstawione przez stronę powodową dokumenty potwierdziły zaś, że zaliczka została przez pozwaną uiszczona na warunkach wynikających z wymienionego aneksu.

Postępowanie dowodowe wykazało, iż pozwana nie wywiązała się z zawartej umowy. Tak więc po stronie powodowej, będącej nabywcą wierzytelności przysługujących (...) &Co. (...) wobec pozwanej, powstało roszczenie o zwrot zaliczki. W §3 aneksu do umowy z dnia 19 marca 2011 roku strony ustaliły, że w przypadku rozwiązania umowy lub jej niewykonania przez sprzedającego, sprzedający zobowiązany jest do zwrotu, najpóźniej w terminie 14 dni od dnia jej rozwiązania, kwoty całej ceny brutto oleju napędowego kupionego przez sprzedającego, za który zapłaciła spółka.

Poza tym zgodnie z treścią art. 622 §1 k.c. jeżeli wskutek okoliczności, za które żadna ze stron odpowiedzialności nie ponosi, producent nie może dostarczyć przedmiotu kontraktacji, obowiązany jest on tylko do zwrotu pobranych zaliczek i kredytów bankowych.

W ocenie Sądu cytowany przepis stanowi podstawę prawną żądania zwrotu zaliczki niezależnie od tego, czy do niewykonania umowy doszło z winy producenta, czy też niewykonanie umowy nastąpiło z przyczyn, za które żadna ze stron odpowiedzialności nie ponosi. Przyjąć należy generalną zasadę, że zwrot zaliczki następuje w przypadku niewykonania umowy.

Strona pozwana podniosła w sprzeciwie szereg argumentów zmierzających do oddalenia powództwa.

W pierwszej kolejności należało odnieść się do zarzutu pozwanej dotyczącej braku po stronie powodowej legitymacji procesowej. Pozwana zarzuciła bowiem, że nie wykazano, iż umowa z dnia 13 września 2012 roku podpisana została przez osoby upoważnione do reprezentacji (...) &Co. (...).

Zdaniem Sądu zostało w należyty sposób udowodnione, że doszło do skutecznego nabycia przez powoda, na podstawie umowy z dnia 13 września 2012 roku wierzytelności dochodzonej w niniejszym postępowaniu. Po doręczeniu stronie powodowej uzupełnionego sprzeciwu od nakazu zapłaty przedłożyła ona szereg dokumentów, które w sposób nie budzący jakichkolwiek wątpliwości potwierdziły fakt skutecznego nabycia wierzytelności przez powoda od spółki (...). (...). Powódka załączyła fakturę VAT z dnia 18 października 2012 roku, potwierdzenie zapłaty z tytułu umowy przelewu, postanowienie Sądu niemieckiego z dnia 4 czerwca 2012 roku oraz mail z dnia 4 października 2012 roku.

Przedłożone dokumenty wykazały, że C. B., który w imieniu spółki podpisał umowę z powodem pełnił w owym czasie funkcję syndyka masy upadłości spółki. W piśmie przygotowawczym z dnia 8 lipca 2015 roku pełnomocnik strony powodowej powołał się na §8 ust.1 niemieckiego „prawa o niewypłacalności” (I.), z którego wynika, że z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego syndyk masy upadłości otrzymuje prawo do zarządzania i rozporządzania majątkiem dłużnika wchodzącym w skład masy upadłości. Tak więc, wbrew stanowisku pozwanej, uznać należało, że umowę przelewu podpisał osoba uprawniona. Stąd zarzut braku legitymacji czynnej okazał się chybiony.

Za słuszne również uznać należało stanowisko strony powodowej, że o skuteczności zawartej umowy, świadczy jej wykonanie polegające na zapłacie przez powoda kwoty z tytułu nabycia wierzytelności.

Również argumentacja pozwanej odnosząca się do skuteczności zawarcia umowy z dnia 19 marca 2011 roku i złożonego w niniejszej sprawie aneksu nr (...) okazała się nietrafna. Pełnomocnik pozwanej podnosił bowiem, że brak jest pod powyższymi dokumentami podpisu osoby reprezentującej niemiecką spółkę.

Podnieść jednakże należy, że zgodnie z art. 78 §1 k.c. do zachowania pisemnej formy czynności prawnej wystarcza złożenie własnoręcznego podpisu na dokumencie obejmującym treść oświadczenia woli. Do zawarcia umowy wystarcza wymiana dokumentów obejmujących treść oświadczeń woli, z których każdy jest podpisany przez jedną ze stron, lub dokumentów, z których każdy obejmuje treść oświadczenia woli jednej ze stron i jest przez nią podpisany.

W świetle powyższego, jak również w świetle dowodów zaprezentowanych w sprawie Sąd nie powziął jakichkolwiek wątpliwości, co do tego, że umowa z dnia 19 marca 2011 roku wraz z aneksem została zawarta pomiędzy stronami. W wykonaniu zawartej umowy i aneksu doszło do uiszczenia zaliczki, która to okoliczność nie została w żaden sposób zakwestionowana, a wręcz została przyznana przez pozwaną.

Przechodząc w ten sposób do omówienia zarzutu pozwanej dotyczącego dokumentu z dnia 1 września 2012 roku wskazać należy, że Sąd podzielił w pełni argumentację zawartą w piśmie pełnomocnika powoda z dnia 8 lipca 2015 roku. Podkreślić należy, że oświadczenia pozwanej z dnia 1 września 2012 roku nie można odczytać inaczej, jak uznania długu. Treść pisma jest jednoznaczna. Pozwana potwierdziła w tym dokumencie zawarcie umowy, otrzymanie zaliczki. Zobowiązała się do uregulowania ciężącego na niej zobowiązania. Podała datę, do której miało to nastąpić. Co więcej w dniu 24 września 2012 roku dokonała częściowej spłaty zobowiązania.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe (zeznania świadka B. K. i zeznania powoda) wykazało, że A. W., uczestnicząc w spotkaniu, na którym doszło do podpisania omawianego dokumentu działał jako przedstawiciel handlowy niemieckiej spółki. Nawet przy przyjęciu, że w chwili podpisywania oświadczenia A. W. nie legitymował się pisemnym pełnomocnictwem udzielonym przez spółkę, okoliczność ta nie ma żadnego znaczenia dla oceny skuteczności oświadczenia złożonego przez pozwaną.

Kolejnym zarzutem pozwanej, zmierzającym do oddalenia powództwa, był zarzut przedawnienia. Zdaniem Sądu w niniejszej sprawie zastosowanie znajdzie dwuletni termin przedawnienia wynikający z art. 624 §1 k.c., zgodnie z którym wzajemne roszczenia producenta i kontraktującego przedawniają się z upływem lat dwóch od dnia spełnienia świadczenia przez producenta, a jeżeli świadczenia producenta nie zostało spełnione – od dnia, w którym powinno być spełnione.

Zgodnie z treścią art. 120 §1 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenia stało się wymagalne. Jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenia stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie.

Na mocy umowy z dnia 19 marca 2011 roku pozwana zobowiązała się do sprzedaży rzepaku ze zbiorów z 2011 roku. Do wykonania umowy nie doszło, tak więc po zbiorach rzepaku z 2011 roku (zbiory następują w sierpniu) powstało roszczenie kontrahenta o zwrot zaliczki. Bieg przedawnienia został jednak dwukrotnie przerwany. Po raz pierwszy miało to miejsce w dniu 1 września 2012 roku – przez uznanie roszczenia przez pozwaną, zaś po raz drugi termin przedawnienia uległ przerwaniu wobec złożenia wniosku o zawezwanie do próby ugodowej we wrześniu 2013 roku. Zgodnie z treścią art. 123 §1 pkt 1) oraz pkt 2) bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje.

Artykuł 124 §1 k.c. stanowi natomiast, że po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo.

Pozew w sprawie niniejszej został złożony w dniu 12 września 2014 roku, a więc nie upłynął jeszcze dwuletni termin przedawnienia liczony od dnia zakończenia postępowania wywołanego wnioskiem złożonym w postępowaniu pojednawczym.

Strona pozwana podnosiła, że brak jest w niniejszej sprawie dowodów potwierdzających fakt zużycia przez pozwaną paliwa, za które zapłacił niemiecki kontrahent pozwanej. Co więcej w sprzeciwie zostało wskazane, że pozwana zaprzecza, aby zostało wydane jej paliwo na kwotę 86.859,28 zł. Pozwana przyznała, że zużyła paliwo na kwotę 10.000,00 zł.

Ze stanowiskiem tym nie sposób się zgodzić. Otóż wbrew stanowisku zawartemu w sprzeciwie w protokole z dnia 1 września 2011 roku pozwana wprost przyznała, że otrzymała olej napędowy o wartości 86.859,28 zł. Dla niniejszego postępowania nie miały żadnego znaczenia okoliczności związane z tym, czy pozwana zużyła przedmiotowe paliwo i na jakie cele.

Okoliczność otrzymania paliwa, potwierdzona przez pozwaną, a także fakt niewywiązania się z umowy z dnia 19 marca 2011 roku zobowiązywały pozwaną do zwrotu otrzymanej zaliczki po uwzględnieniu dokonanej przez pozwaną w dniu 24 września 2012 roku wpłaty w kwocie 10.000,00 zł.

Wskazać należy, że stan faktyczny niniejszej sprawy został ustalony w oparciu o dowody z dokumentów przedstawione przez powoda i uzupełniony zeznaniami przesłuchanego świadka i strony powodowej. Zeznania świadka i strony uzupełniały się wzajemnie i znajdowały pełne odzwierciedlenie w dokumentach, które nie zostały w skuteczny sposób podważone przez stronę pozwaną. Sąd ocenił zeznania świadka i strony jako zasługujące na wiarygodność w pełnym zakresie.

Podkreślić również trzeba, że pozwana prawidłowo wezwana na posiedzenie Sądu celem przesłuchania w charakterze strony nie stawiła się (k. 125). Nie zdołała w niniejszym procesie w jakikolwiek sposób podważyć wiarygodności dowodów przedstawionych przez powoda i prezentowanej przez niego wersji zdarzeń.

Mając na uwadze powyższe należało orzec jak w pkt I wyroku.

Rozstrzygnięcie o odsetkach znajduje uzasadnienie w treści art. 481 §1 k.c.. Pozwana, składając w dniu 1 września 2012 roku oświadczenie o uznaniu swojego długu zobowiązała się do zapłaty należnej kwoty do dnia 20 września 2012 roku. Tak więc od dnia następnego pozostawała w opóźnieniu. Słusznie więc powód domagał się zasądzenia odsetek od dnia 21 września 2012 roku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 108 §1 k.p.c.. Zgodnie z treścią tego przepisu sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Sąd może jednak rozstrzygnąć jedynie o zasadach poniesienia przez strony kosztów procesu, pozostawiając szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu; w tej sytuacji, po uprawomocnieniu się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, referendarz sądowy w sądzie pierwszej instancji wydaje postanowienie, w którym dokonuje szczegółowego wyliczenia kosztów obciążających strony.

Sąd w pkt II wyroku ustalił zasadę, że pozwana jest zobowiązana do zwrotu na rzecz powoda całości poniesionych przez niego kosztów, co wynikało z zasady odpowiedzialności za wynik sporu (art. 98 k.p.c.).

Sygn. akt (...)

ZARZĄDZENIE

1.(...)

2. (...)

3. (...)

4. (...)